

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ J. N.**, bývajúceho v M., **2/ M. K.**, bývajúcej v M., **3/ J. U.**, bývajúceho v M., **4/ V. L.**, bývajúcej v B., **5/ Š. V.**, bývajúcej v S., proti žalovanej **M. K.**, bývajúcej v D., zastúpenej JUDr. Z. B., advokátkou v B., **o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti**, vedenej na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 5 C 520/2008, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 20. júna 2012 sp. zn. 15 Co 177/2010, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalobcom náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Pezinok rozsudkom z 13. novembra 2009 č.k. 5 C 520/2008-55 určil, že podielovým spoluvlastníkom v podiele $\frac{1}{2}$ nehnuteľnosti – pozemku, parc. č. X., o výmere X. m², orná pôda, zap. na LV č. X., vedenom Katastrálnym úradom B., Správa katastra S., pre okres S., obec M., kat. úz. M., je žalobca 1/ a spoluvlastnícky podiel vo veľkosti $\frac{1}{2}$ k tejto nehnuteľnosti patrí do dedičstva po poručiteľovi A.. N., zomrelom 25. mája 2001, naposledy bývajúcim v M.. Súd zároveň žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcom spoločne a nerozdielne trov konania vo výške 102,07 Eur do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia a právnej zástupkyňi žalobcov trov právneho zastúpenia v sume 609,41 Eur na jej účet. Ako prejudiciálnu otázku súd riešil existenciu naliehavého právneho záujmu žalobcov na určovacej žalobe v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. Uviedol, že naliehavý právny záujem je v prejednávanej veci daný tým, že žalobca 1/ bude môcť podať návrh na zápis svojho vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností záznamom a žalobcovia 2/ až 5/ budú môcť nadobudnúť vlastnícke právo k nehnuteľnosti v konaní o novoobjavenom dedičstve

a poukázal aj na duplicitu existujúceho vlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti, o ktorej môže rozhodnúť len súd. Ďalej uviedol, že konfiškačná listina, na základe ktorej bola právnym predchodcom žalovanej skonfiškovaná sporná nehnuteľnosť a Výmer o vlastníctve pôdy zo 7. decembra 1948, na základe ktorej právni predchodcovia žalobcov nadobudli spoluvlastnícke právo k spornej nehnuteľnosti, sú právne perfektnými listinami, konfiškácia prebehla v súlade s vtedy platnými právnymi predpismi a žalovaná nesplnila zákonom stanovené podmienky pre vydržanie nehnuteľnosti. Z vykonaného dokazovania mal preukázané, že vlastníkom nehnuteľnosti v čase vydania konfiškačného rozhodnutia bol otec žalovanej F. M., ktorý ju nadobudol smrťou svojej nevlastnej matky V. M. v roku 1943, pričom podľa upovedomenia o konfiškácii z 1. augusta 1945 sa títo právni predchodcovia žalovanej považovali za osoby nemeckej národnosti a ich majetok za skonfiškovaný ku dňu 1. marca 1945. Výmer o vlastníctve pôdy zo 7. decembra 1948 súd považoval za právne perfektnú listinu obsahujúcu všetky zákonom stanovené náležitosti (podpis príslušného poverenika, okrúhlu pečiatku Povereníctva pôdohospodárstva a pozemkovej reformy, identifikáciu spornej nehnuteľnosti), ktorá je bez ďalšieho dokladom o vlastníctve prídelcov k prideleným nehnuteľnostiam a je vkladu schopnou listinou, spôsobilou pre zápis vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. K vydržaniu spornej nehnuteľnosti žalovanou nemohlo dôjsť vzhľadom k tomu, že preň neboli splnené zákonné podmienky (dobromyseľnosť držby žalovanej a uplynutie 10 ročnej vydržacej doby). O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 s prihliadnutím na § 149 ods. 1 O.s.p., keď úspešným žalobcom priznal náhradu zaplateného súdneho poplatku a ich právnej zástupkyňi trovy právneho zastúpenia.

Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 20. júna 2012 sp. zn. 15 Co 177/2010, rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny s poukazom na § 219 ods. 2 O.s.p. potvrdil a žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcom náhradu trov odvolacieho konania v sume 385,86 Eur k rukám ich právnej zástupkyne do troch dní. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. Na zdôraznenie jeho správnosti uviedol, že ak sa žalobca domáha určenia, že je vlastníkom nehnuteľnosti, pri ktorej je v katastri nehnuteľností zapísaný ako vlastník niekto iný tak, ako to je v prejednávanej veci, má vo vzťahu k tejto osobe nepochybne naliehavý právny záujem na požadovanom určení, keďže jeho právne postavenie je za tejto situácie, aj s prihliadnutím na význam zápisu vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností a jeho právnym účinkom, ktorými sú hodnovernosť a záväznosť údajov katastra, neisté a jeho právo

ohrozené. Stotožnil sa aj so záverom súdu prvého stupňa o tom, že Výmer o vlastníctve pôdy zo 7. decembra 1948 má charakter verejnej listiny, čoho dôsledkom bolo nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam v ňom uvedeným právnym predchodcom žalobcov, a to napriek tomu, že neobsahuje určenie prídelovej ceny a predpokladá jej neskoršie určenie. Odvolací súd dodal, že správnosť tohto aktu nie je možné v súčasnosti preskúmať a za nulitný by ho bolo možné považovať len vtedy, ak by bol vydaný nad rámec právomoci príslušného orgánu, aj to len procesným postupom v rámci správneho súdnictva. O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. a úspešným žalobcom priznal náhradu trov konania pozostávajúcu z trov právneho zastúpenia.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná, ktorá napadnuté rozhodnutie aj rozhodnutie súdu prvého stupňa žiadala zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzovala zo skutočnosti, že postupom prvostupňového a následne odvolacieho súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) a dovolanie obsahovo odôvodnila aj existenciou inej vady, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), a nesprávnym právnym posúdením veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), pričom zároveň žiadala odložiť vykonateľnosť rozhodnutí súdov oboch stupňov vo výrokoch o náhrade trov konania. Vada konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. podľa dovolateľky spočívala v tom, že súd prvého stupňa nepripustil jej návrh na vykonanie dokazovania vo veci predloženia prídelovej listiny, ktorá skutočnosť bola podľa žalovanej právne významná pre posúdenie vlastníckeho práva žalobcov, a túto vadu neodstránil ani odvolací súd, ktorý jej prídelovú listinu predloženú žalobcami vo vyjadrení k odvolaniu z 12. februára 2010 nedoručil. Uvedeným postupom bolo podľa dovolateľky porušené jej právo vyjadriť sa k predloženému listinnému dôkazu a ovplyvniť tak rozhodnutie odvolacieho súdu. Existenciu vady podľa § 237 písm. f/ O.s.p. a s ňou súvisiace odopretie práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces dovolateľka ďalej vyvodzovala zo skutočnosti, že odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia vôbec nevysporiadal s podstatnými odvolacími argumentmi (najmä preukázanie naliehavého právneho záujmu, nesprávne právne posúdenie veci, prídelové konanie, uplatnenie reštitučného nároku žalobcov, vlastnícke právo žalovanej, nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním) a nedostatočne bolo podľa nej odôvodnené aj rozhodnutie súdu prvého stupňa, z ktorého rovnako ako z rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýval vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Podľa názoru dovolateľky sú rozhodnutia oboch súdov aj v zmysle judikatúry

Ústavného súdu Slovenskej republiky a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky arbitrárne a jednostranné (dovolateľka v tejto súvislosti podrobne citovala rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 110/2009, I. ÚS 342/2010, a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 170/2005, 4 Cdo 96/2010, 6 Sžf 8/2010) a v dôsledku toho žalovanej upierajú možnosť domáhať sa ich nápravy. V súvislosti s ďalšími dovolacími dôvodmi dovolateľka inter alia poukázala na nesprávne skutkové zistenia súdov v otázke vlastníckeho práva žalovanej, keď sa sudy nezaoberali predloženými osvedčeniami o dedičstve po jej právnych predchodcoch, spôsobu užívania nehnuteľnosti ani existenciou uznesenia o schválení ROEPu (Register obnovenej evidencie pozemkov podľa zákona č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom - poznámka dovolacieho súdu), a odvolaciemu súdu vytýkala i také vyvodenie skutkových záverov, ktoré zo spisového materiálu a z dokazovania na súde prvého stupňa vôbec nevyplývali. Za nesprávne považovala aj právne posúdenie otázky preukázania naliehavého právneho záujmu v prejednávanej veci na strane žalobcov, významu intabulačného princípu, absencie pridelovej listiny, nepreukázania úhrady pridelovej ceny i perfektnosti konfiškačného rozhodnutia.

Žalobcovia podali k veci písomné vyjadrenie, v ktorom sa však k obsahu dovolania nevyjadřili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie predpokladov pre odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 243 O.s.p. a v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolacích (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas oprávnená osoba (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátkou (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (236 a nasl. O.s.p.), a dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto opravný prostriedok nie je prípustný.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Podmienky prípustnosti dovolania sú upravené v ustanoveniach § 237, § 238 a § 239 O.s.p. V ustanovení § 237 O.s.p. sú stanovené podmienky prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu bez ohľadu na jeho procesnú formu. Ustanovenie § 238 O.s.p. upravuje dôvody prípustnosti dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vydanému vo forme rozsudku a v ustanovení § 239 O.s.p. sú uvedené dôvody prípustnosti dovolania, ktoré smerujú proti rozhodnutiam odvolacieho súdu vydaným vo forme uznesenia.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. Podmienky prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vydaného v tejto procesnej forme sú upravené v ustanovení § 238 O.s.p., v zmysle ktorého platí, že dovolanie je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.), alebo rozsudok potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu alebo ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O.s.p.). V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom, ktorý nevykazuje znaky ani jedného z rozhodnutí uvedených v § 238 ods. 1 až 3 O.s.p., preto prípustnosť dovolania z § 238 O.s.p. nemožno vyvodiť.

S prihliadnutím na námietku dovolateľky a tiež vzhľadom na zákonnú povinnosť dovolacieho súdu (§ 242 ods. 1 O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z väd uvedených v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (ktorých existencia vždy zakladá nielen prípustnosť, ale i dôvodnosť dovolania), neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale zaoberal sa i otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z uvedených väd. V tejto súvislosti skúmal, či v prejednávanej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka konania, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo prekážku už prv začatého konania, nepodania návrhu na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom alebo rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania pred nesprávne obsadeným súdom.

Treba uviesť, že z hľadiska § 237 O.s.p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky procesných väd taxatívne vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia. Iné vady, i keby k nim v konaní došlo a prípadne aj mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z procesných väd v zmysle § 237 O.s.p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je pritom významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takejto vade, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných väd.

Pokiaľ ide o procesné vady podľa § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p., ktoré žalovaná v dovolaní ani nenamietala, tieto v dovolacom konaní ani nevyšli najavo, preto prípustnosť dovolania z týchto ustanovení nemožno vyvodiť. Pokiaľ ide o procesnú vadu podľa § 237 písm. f/ O.s.p., namietanú i v dovolaní, dovolací súd osobitne skúmal, či v konaní pred odvolacím súdom skutočne došlo k odňatiu možnosti dovolateľky konať pred súdom a dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné ani podľa tohto ustanovenia, nakoľko procesnú vadu podľa § 237 písm. f/ O.s.p. v konaní nezistil.

Podľa § 237 písm. f/ O.s.p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa vo všeobecnosti rozumie taký nežiaduci postup súdu v prejednávanej veci, ktorým sa účastníkovi konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré mu priznáva Občiansky súdny poriadok za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi, a týmto postupom odňal účastníkovi jeho procesné práva, ktoré by inak mohol v priebehu konania realizovať. K odňatiu možnosti konať pred súdom môže pritom dôjsť nielen činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádza, ale aj samotným rozhodnutím, pričom ide spravidla o prípady, kedy procesné rozhodnutie súdu bezprostredne súvisí s realizáciou procesného práva účastníka (napr. nesprávnym rozhodnutím o odmietnutí odvolania sa účastníkovi odníma procesné právo na preskúmanie odvolaním napadnutého rozhodnutia odvolacím súdom), nie

však o prípady, kedy súd realizuje svoju faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť (R 125/1999).

Podstatou dovolateľkou tvrdených námietok vo vzťahu k uvedenej vade bolo, že súd nevykonal ňou navrhovaný listinný dôkaz (prídelovú listinu), pričom prídelová listina jej nebola ani doručená, preto sa k nej nemala možnosť vyjadriť, a že rozhodnutia súdov oboch stupňov, najmä odvolacieho súdu, sú nedostatočne odôvodnené, pretože odvolací súd sa nevysporiadal s odvolacími argumentmi uvádzanými žalovanou. Dovolač súd sa zameral na skúmanie týchto skutočností a dospel k záveru, že námietky dovolateľky v tomto smere nie sú opodstatnené.

Podľa § 120 ods. 1 O.s.p., účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy, ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci.

Dokazovanie je procesný postup súdu upravený Občianskym súdnym poriadkom, ktorý je založený na vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov súdom a ich následnom hodnotení. Jeho význam spočíva v získavaní dôležitých poznatkov, na základe ktorých súd ustaluje skutkový stav v prejednávanej veci, z ktorého potom vychádza a aplikuje naň konkrétnu právnu normu, teda rozhoduje. Zistenie skutkového stavu, ktoré objektívne zodpovedá skutočnému stavu veci, je jednou z najdôležitejších činností súdu v rámci občianskeho súdneho konania, pretože je základným predpokladom pre rozhodnutie súdu vôbec. Dôkazmi overený skutkový stav je významný aj z hľadiska posúdenia pravdivosti tvrdení účastníkov a unesenia dôkazného bremena, ktoré je predpokladom ich úspešnosti obzvlášť v sporovom konaní.

Povinnosť tvrdenia a označovania (predkladania) dôkazov majú predovšetkým účastníci, súd výnimočne môže vykonať aj dôkazy, ktoré neboli účastníkmi navrhnuté s podmienkou, že ich vykonanie je pre rozhodnutie veci nevyhnutné. Súd čo do rozsahu dokazovania nie je viazaný návrhmi účastníkov ani ich názormi. Je výlučne na jeho zvážení, ktoré dôkazy vykoná a ktoré nie (§ 120 ods. 1 O.s.p. veta druhá), teda len súd rozhoduje o tom, vykonanie ktorého z dôkazov má pre rozhodnutie veci podstatný význam a vykonanie ktorého naopak nie je právne významné, keďže pre vydanie rozhodnutia nie je podstatné,

koľko dôkazov je vykonaných, ale aká je ich dôkazná sila (argumenta ponderantur, non numerantur). Rozhodnutie súdu o vykonaní, či nevykonaní určitého dôkazu však nie je svojvoľné, ale vychádza z dôsledného posúdenia okolností konkrétneho prípadu za súčasnej povinnosti procesnej strany, ktorá dôkaz navrhuje, uviesť, ktoré skutočnosti sa ním majú preukázať, ktoré súd rovnako pri svojich úvahách berie na zreteľ.

V prejednávanej veci súd rozhodoval o určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti - pozemku, parc. č. X., o výmere X. m², - orná pôda, zap. na LV č. X., vedenom Katastrálnym úradom B., Správa katastra S., pre okres S., obec M., kat. úz. M.. Pri rozhodovaní vychádzal predovšetkým z výsluchu účastníkov, prednesov ich právnych zástupcov a z dokazovania vykonaného listinnými dôkazmi, z ktorých za významné pre rozhodnutie v merite veci považoval predovšetkým Upovedomenie Povereníctva pôdohospodárstva a pozemkovej reformy z 1. augusta 1946, Výmer o vlastníctve pôdy vydaný Povereníctvom pôdohospodárstva a pozemkovej reformy 7. decembra 1948, Osvedčenie o dedičstve po poručiťke M. N. z 19. júna 1997 a Osvedčenie o dedičstve po poručiťovi A.. N. z 11. októbra 2001. Za rozhodujúci právny titul nadobudnutia vlastníckeho práva žalobcov súd považoval Výmer o vlastníctve pôdy zo 7. decembra 1948, z ktorého mal preukázané, že sporná nehnuteľnosť bola pridelená do vlastníctva právnym predchodcom žalobcov, pričom vychádzal z § 1 ods. 2 nar. SNR č. 104/1945 Sb. n. SNR, podľa ktorého výmer o vlastníctve pôdy je verejnou listinou dokazujúcou vlastnícke právo prídelcu k pridelenej pôdohospodárskej nehnuteľnosti, na základe ktorej príslušný knihovný súd urobí záznam vlastníckeho práva v prospech prídelcu bez podmienky dodatočného ospravedlnenia, a tiež z názoru vysloveného Najvyšším súdom Slovenskej republiky v R 44/2005, že výmery a prídelové listiny majú rovnaké právne účinky a ako verejné listiny, sú dokladmi o vlastníctve prídelcov k prideleným nehnuteľnostiam a sú vkladu schopnými listinami spôsobilými pre zápis vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Vzhľadom k tomu nepovažoval za potrebné v tomto konaní vykonať dokazovanie aj predložením prídelovej listiny. Súd prvého stupňa procesne nepochybil, keď postupoval v súlade s § 120 ods. 1 O.s.p. a uplatnil zákonom daný priestor na uváženie dôležitosti vykonania navrhnutého dôkazu a jeho následné vylúčenie, keď navyše zo zápisnice o pojednávaní z 13. novembra 2009 vyplýva, že žalovanej bola daná možnosť obhájiť dôležitosť vykonania dôkazu prídelovou listinou, o čom však súd nepresvedčila. Takýmto postupom súd žalovanej neodňal možnosť konať pred súdom, keďže účastníkom v konaní neprislúcha procesné právo určovať, ktoré z navrhnutých dôkazov budú vykonané, preto takéto právo žalovanej nemohlo byť ani

porušené, či odňaté. Dovolací súd v tejto súvislosti uvádza, že vykonanie dôkazov podľa návrhov alebo predstáv žalovanej nie je postupom, ktorým by jej súd odnímal možnosť konať pred ním a realizovať svoje procesné práva, rovnako ako nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov nezakladá prípustnosť dovolania z dôvodu existencie takejto vady (R 125/1999, R 6/2000) a dokonca ani v prípade preukázania nesprávneho postupu súdu pri vykonávaní, či hodnotení dôkazov, resp. ak by nevykonanie niektorého z navrhnutých dôkazov malo za následok nesprávne skutkové závery súdu, takéto zistenie nie je dôvodom zmätočnosti rozhodnutia a samo o sebe nezakladá procesnú prípustnosť dovolania (viď aj R 37/1993). Ústavný súd Slovenskej republiky k tejto problematike dodal, že do obsahu základného práva na vyjadrenie sa ku všetkým vykonaným dôkazom, ktoré účastník konania pred všeobecným súdom navrhol, nepatrí povinnosť súdu vykonať všetky navrhnuté dôkazy, pretože princíp voľného hodnotenia dôkazov v konaní pred súdmi v spojení so zásadou spravodlivého rozhodnutia veci sudcovi a súdu umožňuje vykonať len tie dôkazy, ktoré podľa jeho uváženia k takému rozhodnutiu vedú (nález z 8. októbra 1997 sp. zn. I. ÚS 64/97) a vo svojej judikatúre tiež konštatoval, že postup súdu vychádzajúci z aplikácie konkrétnej zákonnej procesnoprávnej úpravy nemožno hodnotiť ako nezákonný (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97).

K námietke dovolateľky, že jej nebola daná možnosť vyjadriť sa k obsahu prídelovej listiny dovolací súd dodáva, že prídelovú listinu v tomto konaní nemožno považovať za dôkaz, keďže nebola ako dôkaz podľa príslušných ustanovení procesného predpisu vykonaná a bola predložená až v odvolacom konaní ako súčasť vyjadrenia k odvolaniu žalovanej. Odvolací súd ju pri svojom rozhodovaní ani nevzal do úvahy a nepoužil ju ako dôkaz vedúci k vydaniu jeho rozhodnutia. Jej predloženie teda nemalo vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, v ktorom súd vychádzal len zo skutkového stavu zisteného súdom prvého stupňa. Uvedené námietky dovolateľky preto dovolací súd považuje za neopodstatnené a nespôsobilé založiť vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. tak, ako dovolateľka tvrdí. Naostatok súd dodáva, že pokiaľ mala žalovaná záujem poznať obsah predmetnej listiny, mohla kedykoľvek využiť svoje právo nahliadnuť do súdneho spisu (§ 44 ods. 1 O.s.p.), keďže z obsahu vyjadrenia k odvolaniu mala možnosť sa o predložení tejto listiny dozvedieť.

Dovolací súd sa zaoberal i námietkou nedostatočne odôvodnených rozhodnutí oboch súdov nižšieho stupňa.

Obsah požiadavky na riadne a vyčerpávajúce odôvodnenie súdneho rozhodnutia je v našom právnom poriadku vyjadrený v § 157 ods. 2 O.s.p., podľa ktorého v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, pričom súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Keďže ustanovenie § 157 ods. 2 O.s.p. platí primerane i pre konanie na odvolacom súde (§ 211 ods. 2 O.s.p.), treba rovnako dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia aj pre rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré by malo obsahovať myšlienkový postup, ktorý predchádzal vydaniu rozhodnutia, spôsob, akým sa súd vypořiadal s odvolacími námietkami a ďalšie rozhodujúce skutočnosti tak, aby rozhodnutie bolo preskúmateľné v rámci opravných prostriedkov. Na druhej strane takúto požiadavku nemožno chápať spôsobom, že zahŕňa právo účastníka byť pred súdom úspešný, prípadne právo na vydanie rozhodnutia v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04), prípadne s navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04). Preto nie je porušením práva na súdnu ochranu ani práva na spravodlivý proces, ak súd nerozhodne podľa predstáv účastníka a jeho návrhu nevyhoví, ak je takéto rozhodnutie v súlade s objektívnym právom. Reálne uplatnenie týchto práv totiž nielenže neznamená právo na úspech v konaní, ale ani nárok na to, aby všeobecné súdy preberali alebo riadili sa výkladom právnych predpisov, ktorý predkladá účastník (IV. ÚS 340/2004).

Vada nedostatku dôvodov rozhodnutia sama osebe nemusí vždy disponovať potrebnou intenzitou smerujúcou k porušeniu ústavných práv účastníkov. Uvedenú skutočnosť je potrebné posudzovať vždy individuálne pre konkrétny prípad a so zreteľom na charakter konania (II. ÚS 373/08). Takú intenzitu zásahu, ktorá je spôsobilá prívodiť porušenie ústavných práv, dosahuje len odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré neuvádza žiadnu argumentáciu, na základe ktorej by bolo možné zistiť rozsah porušenia práva, prípadne také, v ktorom dôvody, na ktorých je založené, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, alebo ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (I. ÚS 344/10, III. ÚS 305/08). K porušeniu ústavou garantovaného práva na súdnu ochranu môže však dôjsť aj tým, že by sa súd pri výklade a aplikácii zákonného predpisu natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (IV. ÚS 182/09).

Po preskúmaní napadnutých rozhodnutí dovolací súd dospel k záveru, že rozsudky vydané v prejednávanej veci parametre riadne a dostatočne odôvodneného rozhodnutia spĺňajú. V odôvodnení rozhodnutia súdu prvého stupňa sa uvádza, čoho sa žalobcovia domáhali a na akom základe, ktoré skutočnosti vyšli počas konania najavo a ktoré dôkazy boli vykonané, čo uviedli účastníci, ako súd ustálil skutkový stav veci, ktoré zákonné ustanovenia na zistený skutkový stav aplikoval a ako vec právne posúdil, pričom z odôvodnenia vyplýva, že súd sa zaoberal predovšetkým vyriešením otázky naliehavosti právneho záujmu a následne riešil otázky týkajúce sa merita veci. Z právneho posúdenia veci súdom prvého stupňa vyplýva logický súlad medzi jeho jednotlivými prvkami a ich vzájomná nadväznosť. Súd dostatočne odôvodnil aj časť týkajúcu sa priznanej náhrady trov konania, keď uviedol, o ktoré zákonné ustanovenia sa opieral, z akej hodnoty veci vychádzal a za ktoré úkony právnej služby náhradu trov priznal. Takto koncipované odôvodnenie rozhodnutia nevykazuje podstatné nedostatky a zodpovedá zákonným parametrom podľa § 157 ods. 2 O.s.p. rovnako ako odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu. V ňom sa po rozsiahlejšej úvodnej popisnej časti nachádza odvolávka na použité ustanovenia týkajúce sa konania pred odvolacím súdom, ktoré boli použité (najmä § 212 ods. 1, 214 ods. 2, § 219 ods. 2 O.s.p.), hodnotenie rozsahu vykonaného dokazovania súdom prvého stupňa, konštatovanie správnosti použitia právnych noriem a právnych záverov, s ktorými sa odvolací súd vrátane odôvodnenia prvostupňového rozhodnutia v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. v celom rozsahu stotožnil. Na zdôraznenie jeho správnosti odvolací súd doplnil ďalšie skutočnosti, ktoré považoval za podstatné, nešiel však nad rámec dôvodov rozhodnutia súdu prvého stupňa. V závere odôvodnenia odvolací súd uviedol aj dôvody, ktoré ho viedli k spôsobu rozhodnutia o trovách konania s poukazom na zákonné ustanovenia. Myšlienkový postup, ktorý viedol súdy k procesnému výsledku, je v oboch rozhodnutiach dostatočne vysvetlený a logicky zdôvodnený. Možno preto uzavrieť, že z rozhodnutí, resp. ich odôvodnení, nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Súdy výstižne a postačujúco odôvodnili, čo ich viedlo k vydaniu rozhodnutia a vyporiadali sa i s rozhodujúcimi argumentmi účastníkov, rozhodnutia preto nevykazujú znaky arbitrárnosti či svojvôle, preto argumenty dovolateľky nemožno považovať za opodstatnené. Vady tvrdené dovolateľkou dovolací súd v konaní nezistil, preto dospel k záveru, že k odňatiu možnosti konať pred súdom na strane dovolateľky v konaní pred súdom prvého stupňa ani odvolacím súdom nedošlo.

Pokiaľ ide o dovolateľkou uplatnené dovolacie dôvody podľa § 241 ods. 2 písm. b/ a písm. c/ O.s.p., dovolací súd sa nimi nezaoberal, nakoľko tieto sú síce relevantnými dovolacími dôvodmi, sami osebe však prípustnosť dovolania nezakladajú. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania, nie je možné napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému preskúmaniu, a teda ani preskúmaniu týchto dovolacích dôvodov.

Vzhľadom na uvedené možno preto zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z § 238 O.s.p., a neboli zistené ani vady konania uvedené v § 237 O.s.p. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie žalovanej podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol.

V dovolacom konaní úspešným žalobcom vzniklo právo na náhradu trov tohto konania proti žalovanej, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Žalobcovia však v dovolacom konaní návrh na náhradu trov konania nepodali, preto im ju dovolací súd nepriznal.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 22. augusta 2013

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková